

## КАФЕДРА СТРУННО-СМИЧКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

### Сучасне інструментальне виконавство

|                              |                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|---|---------|-----|----------|----|-------------|----|-------------------|-----|
| Освітній ступінь             | Магістр                                                                                                                                                                                                | <table><tr><td>Курс</td><td>1</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>1-2</td></tr></table>                                                                                                                           | Курс | 1 | Семестр | 1-2 |          |    |             |    |                   |     |
| Курс                         | 1                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Семестр                      | 1-2                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Спеціальність                | 025 «Музичне мистецтво»                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Освітньо-професійна програма | «Музичне мистецтво»<br>Скрипка / Альт /<br>Віолончель / Арфа /<br>Контрабас / Кларнет /<br>Саксофон / Фагот /<br>Флейта / Валторна /<br>Тромбон / Труба / Туба /<br>Ударні інструменти /<br>Композиція |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Статус                       | Вибіркова                                                                                                                                                                                              | <table><tr><td>ECTS</td><td>6</td></tr><tr><td>Годин</td><td>180</td></tr><tr><td>Лекційні</td><td>34</td></tr><tr><td>Семінарські</td><td>34</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>112</td></tr></table> | ECTS | 6 | Годин   | 180 | Лекційні | 34 | Семінарські | 34 | Самостійна робота | 112 |
| ECTS                         | 6                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Годин                        | 180                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Лекційні                     | 34                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Семінарські                  | 34                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Самостійна робота            | 112                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |
| Форма контролю               | Залік                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                |      |   |         |     |          |    |             |    |                   |     |

#### Інформація про викладача

|                   |                                                                                                                                                                                    |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ПІБ               | <b>Городецький Антон Вікторович</b> , викладач кафедри струнно-смичкових інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства. |
| Профіль викладача | <a href="https://orcid.org/0000-0002-7205-6981">https://orcid.org/0000-0002-7205-6981</a>                                                                                          |
| e-mail            | antonvgorodetsky@gmail.com                                                                                                                                                         |

### АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасне музичне мистецтво вражає своїм розмаїттям та динамікою розвитку. У повній мірі це стосується й інструментальної музики, як його значущої, невід'ємної частини. Без знання та розуміння процесів, пов'язаних з історією розвитку та сучасним станом виконавства не тільки на своєму власному інструменті, а й на інших, професійна діяльність педагога та виконавця-інструменталіста не може бути повноцінною. Саме їх вивченням і займається предмет «Сучасне інструментальне виконавство».

**Головна мета** курсу «Сучасне інструментальне виконавство» – набуття здобувачами вищої музичної освіти компетентності щодо процесів, які відбуваються сьогодні у сфері інструментальної музики, розширення наукового та виконавського світогляду, розвиток та збагачення професійних навичок.

**Завдання** курсу: комплексне вивчення історії музичних інструментів, сучасної музичної освіти, творчості сучасних композиторів у сфері інструментальної музики, провідних тенденцій сучасної інструментальної музики, стимуляція дослідницьких інтересів та розширення музичного світогляду здобувача, розвиток його здатності до критичного мислення, вміння сформулювати та обґрунтувати власну точку зору.

**Предметом** курсу є сучасне інструментальне виконавство – музичні інструменти, виконавці, основні процеси.

**В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:**

- основні музичні інструменти сучасного симфонічного оркестру, а також окремі інструменти, які не входять до оркестрових груп;
- процеси, які відбуваються у сфері сучасної музичної освіти, основні тенденції сучасного інструментального виконавства;
- інформацію щодо інструментального виконавства у музиці «першого» та «третього» пласту;
- відповідну наукову літературу.

**В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен вміти:**

- пропагувати видатні досягнення світової музичної культури;
- здійснювати педагогічну діяльність на високому інтелектуальному рівні, сформованому на базі опанування навчальною дисципліною;
- сформулювати та обґрунтувати власну точку зору.

### **Програмні компетентності**

*Загальні компетентності (ЗК):*

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

*Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):*

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

## **Програмні результати навчання**

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

## **ПЕРЕЛІК ТЕМ**

### **МОДУЛЬ 1. ЗАРУБІЖНЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО**

#### **Змістовий модуль 1. Предмет та історія**

- Тема 1. Предмет сучасного інструментального виконавства
- Тема 2. Історія зарубіжного інструментального виконавства
- Тема 3. Зарубіжна музична освіта
- Тема 4. Історія виникнення та розвитку звукозапису

#### **Змістовий модуль 2. Інструментальна музика**

- Тема 1. Інструментальна творчість зарубіжних композиторів XX-XXI століття
- Тема 2. Специфічні виконавські прийоми та нотний запис у сучасній інструментальній музиці
- Тема 3. Мистецтво піаніста-концертмейстера
- Тема 4. Кросовер
- Тема 5. Артистизм

### **МОДУЛЬ 2. УКРАЇНСЬКЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО**

#### **Змістовий модуль 1. Оркестрове, струнно-смичкове та арфове сольне, ансамблеве виконавство**

- Тема 1. Оркестрове виконавство України
- Тема 2. Українське струнно-смичкове виконавство
- Тема 3. Арфове виконавство України
- Тема 4. Камерно-інструментальне виконавство України
- Тема 5. Український струнно-смичковий квартет
- Тема 6. Інструментальна творчість українських композиторів

#### **Змістовий модуль 2. Концертна діяльність та музична освіта**

- Тема 1. Концертне життя в Україні.
- Тема 2. Музична освіта в Україні.

## **ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ**

Дисципліна «Сучасне інструментальне виконавство» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» оркестрового та композиторського факультетів Академії складається з лекційних занять, семінарів та годин для самостійної роботи, а також включає контрольні заходи (залік).

## НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал / педагогічний репертуар, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. Всі необхідні додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни надсилаються у Viber, Messenger, Telegram. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали здобувачі можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>. Письмові контрольні роботи/реферати здобувачів надсилаються на офіційну електронну адресу кафедри [strunni.nmau1@gmail.com](mailto:strunni.nmau1@gmail.com).

## МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Сучасне інструментальне виконавство» за професійним та творчим розвитком здобувачів освітнього ступеня «Магістр» є залік у II семестрі. Крім того, протягом семестру здобувач освітнього ступеня «Магістр» мусить не менше одного разу виступити на семінарі або відповісти під час контрольного опитування.

### Система оцінювання

| № з/п | Контрольний захід оцінювання | Всього % |
|-------|------------------------------|----------|
| 1.    | Семінар                      | 40       |
| 2.    | Модульний контроль           | 40       |
| 3.    | Залік                        | 20       |
|       | Всього                       | 100      |

### Критерії оцінювання знань здобувачів

**Оцінка “відмінно” (90-100: А)** - Отримує здобувач, який засвоїв теоретичний матеріал та осмислив основні підходи до питань пройденого курсу з точки зору потреб виконавської та викладацької діяльності, досконало виконав усі завдання, передбачені планом курсу: опанував всі теми змістовних модулів, приймав активну участь у семінарських заняттях, вичерпна та розгорнута відповідь на екзамені з посилання на наукову літературу, нотні джерела, у тому числі й зарубіжні, аудіо та відеоматеріали. Яскраво виражене аналітичне мислення.

**Оцінка “добре” (82-89: В)** - Отримує здобувач, який достатньо опанував теоретичний матеріал та ознайомився з основними підходами до питань пройденого курсу з точки зору потреб виконавської та викладацької діяльності, здатний самостійно виправляти помилки, виконав всі завдання курсу, має загальне уявлення про основні науково-літературні джерела.

**Оцінка “добре” (74-81: С)** – Отримує здобувач, який засвоїв теоретичний матеріал та виконав навчальний план в цілому, але не вичерпно; допускає несуттєві неточності в формулюванні відповідей та демонструє певну неповноту теоретичних знань під час усного залікового опитування, недостатньо виражене аналітичне мислення.

**Оцінка “задовільно” (64-73: D)** – Здобувач опанував навчальний матеріал частково, виконав окремі завдання курсу поверхово та неякісно, із помилками у розумінні основних понять дисципліни, виявляє труднощі у самостійному розумінні виконавської та викладацької діяльності, неточно відповідає на питання викладача, незнання науково-літературних джерел.

**Оцінка “добре” (60-63: E)** – Здобувач опанував навчальний (теоретичний і практичний) матеріал в мінімальному обсязі, теми змістовних модулів опрацював вибірково, не

виконав основні завдання модульної контрольної роботи, не здатен самостійно оцінити і характеризувати методичні питання, низький рівень загального опанування тем курсу.

**Оцінка “незадовільно” (35-59: FX)** - Здобувач не опанував у цілому навчальний матеріал курсу, не орієнтується в його проблематиці, не виконав завдання курсу, нездатний самостійно виправляти помилки. Демонструє дуже низький рівень знань під час додаткових запитань викладача.

**Оцінка “незадовільно” (1-34: F)** – Здобувач не виконав жодного з завдань курсу, не здатен сформулювати основні поняття дисципліни. Не спроможний відповісти на жодне з залікових питань, навіть з допомогою викладача.

## **ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ**

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

## **НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ**

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема, англійською. Заохочується прагнення здобувачів до опрацювання матеріалу за допомогою англomовних джерел - книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

## **НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА**

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається відвідування відкритих уроків педагогів Академії та інших музичних закладів вищої освіти (в офлайн та онлайн форматах), концертів класу, майстер-класів. Передбачається участь здобувачів (пасивна та активна) у міжнародних, всеукраїнських та кафедральних конференціях, круглих столах, перегляд відео-уроків і лекцій видатних виконавців; відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій, виставок тощо.

## **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Апатський В.М. Теоретичні основи гри на духових інструментах (на прикладі фагота) : автореф. дис. ... д-ра мист-ва: 17.00.02 / Київська консерваторія ім. П. І. Чайковського. Київ, 1993. 45 с.
2. Апатський В.М., Вовк Р.А. Конкурси духовиків та їхнє значення для інструментального виконавства в Україні // Часопис НМАУ П. І. Чайковського наук. журнал. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2009. № 4 (5). С. 203–207.
3. Вовк Р. А. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. Київ, 2004. 19 с.
4. Гаврилець Д.Г. Європейський альтовий концерт: генезис, еволюція, жанрові моделі: дис. ... кандидата мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка. Львів, 2012. 227 с.
5. Городецький А. В. Альтове мистецтво Англії першої половини ХХ століття в іменах та фактах // Мистецтвознавчі записки: збірка статей, вип. 30. Київ, 2016. С. 106 – 114.
6. Городецький А. В. Концерт У. Уолтона для альту з оркестром – перший визначний альтовий концерт ХХ століття // Київське музикознавство: збірка статей, вип. 56. Київ, 2017. С. 193 – 202.
7. Городецький А. В. Kammermusik № 5 Пауля Гіндеміта на шляху до формування індивідуального композиторського стилю // Музикознавчий універсум: збірка статей, вип. 38 – 39. Львів, 2016. С. 69 – 82.
8. Городецький А.В. Європейське альтове мистецтво першої половини ХХ століття: виконавська практика та композиторська творчість: дис. ... кандидата мистецтвознавства:

- 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2019. 216 с.
9. Гуральник Н.П. Історія музичної освіти України. Київ: вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 31 с.
10. Дедусенко Ж. Школа як умова та спосіб існування виконавської традиції // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: тези міжнародної науково-практичної конференції 22-23 березня 2005 р. Київ, 2005. С. 9–10.
11. Денисенко Я.О. Гобойне мистецтво України в контексті європейських традицій : автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2013. 18 с.
12. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Дослідження. Дрогобич: Відродження, 2000. 100 с.
13. Корчова О. Музичний модернізм як *terra cognita*. Київ: Муз. Україна, 2020. 490 с.
14. Крижанівський Ф.П. Український концерт для тромбона в аспекті становлення та розвитку жанру: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Одес. держ. муз. акад. ім. А.В.Нежданової. Одеса, 2006. 19 с.
15. Криса О. Альтистичне мистецтво Києва у контексті європейських традицій: дис. ... кандидата мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Київ, 2011. 213 с.
16. Круль П.Ф. Генезис духового та ударного інструментального виконавства України : дис. д-ра мист-ва: 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2001. 449 с.
17. Кулаков С. В. Перлина українського альтового мистецтва (принцип педагогічної діяльності А. Венжеги) // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені В. Гнатюка: збірка статей, №1(4), 2000. С.100–103.
18. Мимрик М.Р. Саксофон в українській камерній музиці кінця XX – початку XXI століття: композиторська творчість і виконавська практика : автореф. Дис. ...канд. мистецтвознав. : 17.00.03 «Музичне мистецтво» / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. Київ, 2013. 17 с.
19. Откидач В. М. Рок-музика як соціокультурне явище: автореф. дис... д-ра мистецтвознав. / Харк. держ. акад. культури. Харків, 2008. 40 с.
20. Посвалюк В. Т. Шляхи становлення і проблеми розвитку української школи виконавства на трубі: історичний, професійно-виконавський, теоретико-методичний аспекти. : дис. ... д-ра наук: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2008. 457 с.
21. Симоненко В. Українська енциклопедія джазу. Центрумзінформ, Київ 2004. 232 с.
22. Стеценко В. К. Методика навчання гри на скрипці. Ч. 1. Львівська державна консерваторія імені М. В. Лисенка, оркестрова кафедра.
23. Стеценко В. К. Методика навчання гри на скрипці. Ч. 2. Київ, Музична Україна, 1982. 120 с.
24. Фещак Н. М. Український струнний квартет XX століття: композиторська творчість і виконавська інтерпретація : автореф. дис ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна академія наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2013. 16 с.
25. Чекан Ю. Національний симфонічний. 100 років служіння Музиці. Київ, Музична Україна, 2018. 88 с.
26. Charlton K. Rock Music Styles. A History, McGraw-Hill Companies, 2006, 400 p.
27. Forsyth C. Orchestration. London: Macmillan and Co, 1914. 566 pp.
28. Friedlander P. Rock and Roll: A Social History. Westview Press, 2006, 400 p.
29. Horodetskyi A. Bartok's Concerto for Viola and Orchestra: Figurative and Semantic Aspects of the Composition // Мистецтвознавство України: збірник наукових праць, вип. 17, 2017. С. 268 – 275.

30. Milislavljevic M. The evolution of viola playing as heard in recordings of William Walton's Viola Concerto: thesis ... Doctor of Musical Arts / Rice University, Houston, Texas, 2011. 91 p.
31. Moennig William H. What is the Proper Size for a Viola? // The Journal of the American Viola Society: journal. Provo: Brigham Young University. Vol. 2 (3), 1986. Pp. 3 – 5.
32. Primrose W. Walk on the North Side. Provo, Utah: Brigham Young University Press, 1978. 237 p.
33. Riley M. W. The history of the viola, V. II. Michigan: Printed by Braun-Brumfield, Ann Arbor, 1991. 454 p.
34. Riley M. W. The history of the viola. Michigan: V. I. Braun-Brymfield, Ann Arbor, 1993. 396 p.
35. Rubinstein A. My young years. New York: Knopf, 1973. 478 p.
36. White J. Lionel Tertis. The first great virtuoso of the viola. Boydell Press, 2006. 408 p.